

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

A. Περίληψη

Ο Μπέγζος στο κείμενό του πραγματεύεται το ζήτημα της εκτροπής του ανθρωπισμού από τον αρχικό προσανατολισμό του. Εκπροσωπώντας το όλο, τονίζει την αναγκαιότητα συλλογικής δράσης των ατόμων. Αναφέρεται στην κρίση του ανθρωπισμού αντιπαραβάλλοντάς τον με τη διάσταση που έλαβε στην Αναγέννηση. Για την εδραίωση του ανθρωπισμού προτείνει την ολοκλήρωση της ανθρωπίνης ύπαρξης και την απαγκίστρωση του από τον ατομικισμό. Τέλος τονίζει ότι αυτό υλοποιείται με τη συνειδητοποίηση από την πλευρά του ατόμου της κοινωνικής του φύσης και συνύπαρξης.

B1. Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον αυτοπραγματώνεται μέσα από την κοινωνική ζωή και βρίσκεται σε αδιάκοπη σχέση αλληλεξάρτησης με την κοινωνία. Γι' αυτό με τη συμπεριφορά του χρειάζεται να αποβλέπει στο κοινωνικό συμφέρον και να αποδεικνύει εμπρακτά την κοινωνική του συνείδηση. Οι πράξεις του είναι απαραίτητο να διαπνέονται από αισθήματα φιλαλληλίας, αλtruισμού, αλληλοσεβασμού που θα οδηγήσουν στην εμπέδωση της συνεργασίας και στη διασφάλιση της κοινωνικής ομαλότητας. Σε αντίθετη περίπτωση, εγκλείεται στο έγω του, παραδίδεται στον ατομικισμό και αντιμετωπίζει το συνάνθρωπο ως αντικείμενο εκμετάλλευσης και μέσο ικανοποίησης προσωπικών συμφερόντων. Έτσι καταλήγει να λειτουργεί αντικοινωνικά και μετατρέπεται σε τροχοπέδη για την κοινωνική συμβίωση.

B2 α) «Όλοι στον αιώνα μας χώρισαν και γίνανε μονάδες...και ν' απωθείται απ' αυτούς» ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

β) «Τον καίριο στη ζωή αυτή κείται... αδυνατεί να το υπερβεί» ΕΛΥΤΗΣ

Με την επίκληση στην αυθεντία, ο συγγραφέας συμβάλλει στην ενίσχυση της επιχειρηματολογίας προσδίδοντας στο κείμενο εγκυρότητα και αντικειμενικότητα.

B3 Καταστεί = γίνει

Ατόπημα = σφάλμα, λάθος

Υπερβεί = ξεπεράσει

Αποποιηθεί = αρνηθεί

Επιταγή = απαίτηση

B4

Λειτουργικότητα της χρήσης α' πληθυντικού προσώπου.

Η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου είναι διάχυτη σε όλο το κείμενο. Με αυτήν επιδιώκεται η γεφύρωση της απόστασης ανάμεσα στον αναγνώστη και το συγγραφέα, ενώ παράλληλα προσδίδεται στο κείμενο οικειότητα και αμεσότητα. Επίσης, καθολικεύεται ο προβληματισμός του συγγραφέα, αφού παρουσιάζεται ως μέλος του συνόλου. Τέλος, υπογραμμίζεται η έμμεση συμμετοχή του στο μέγεθος του προβλήματος της ανθρωπιστικής κρίσης, υπονοώντας ότι η αντιμετώπιση της είναι υπόθεση όλων μας «Λέμε...με καθένα άλλο του».

Γ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ

Η διοργάνωση του τηλεμαραθωνίου για μια ακόμη φορά από την ιδιωτική τηλεόραση στέφθηκε με επιτυχία, όπως μαρτυρούν τα ποσοστά της τηλεθέασης. Αυτή ωστόσο, δεν είναι η μοναδική προσπάθεια που αποσκοπεί στην ανακούφιση όσων συνανθρώπων μας έχουν ανάγκη. Μάλιστα, είναι χρέος μας να επικροτούμε ανάλογες πρωτοβουλίες ιδίως στην εποχή μας που γενικά χαρακτηρίζεται αντιανθρωπιστική.

Α' ζητούμενο: Γιατί πρέπει να στηρίζονται τέτοιες προσπάθειες

1. Η εποχή μας δεν έχει ανάγκη από ένα θεωρητικό ανθρωπισμό, αλλά από έναν ανθρωπισμό αγωνιστικό και μαχόμενο.
2. Αποδεικνύουν έμπρακτα το επίπεδο του δημοκρατικού ήθους και του πολιτισμού των σύγχρονων κοινωνιών.
3. Ανακουφίζουν όσους βρίσκονται σε δυσχερή θέση απαλύνοντας κοινωνικές ανισότητες, καταπολεμάται ο παρασιτισμός τους και τίθενται τα θεμέλια για την ομαλή ένταξη και την ενεργό προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο.
4. Με αυτόν τον τρόπο, ο κοινωνικός μηχανισμός αποκτά υγιή μέλη που με την εργατικότητα τους προσφέρουν στην οικονομική ευημερία.
5. Ταυτόχρονα, καλλιεργούνται οι αρετές του αλληλοσεβασμού, της αλληλεγγύης και του αλτρουισμού και εδραϊώνεται η κοινωνική συνοχή.
6. Επιπλέον, οι προσπάθειες αυτές, επιβάλλονται από την παρατήρηση της ίδιας της κοινωνικής πραγματικότητας. Η ανεπάρκεια των κρατικών, η υπολειτουργία του κράτους πρόνοιας, αλλά και των κοινωνικών φορέων και θεσμών (οικογένειας και σχολείου) καθώς και η αύξηση του αριθμού των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια για να επιβιώσουν, αποτελούν θλιβερή παραδοχή.

Μετάβαση: Γι' αυτό και οι μεμονωμένες πρωτοβουλίες επίσημων και ανεπίσημων φορέων μόνο ως μέτρα ανακουφιστικά μπορούν να ιδωθούν. Η ουσιαστική βελτίωση της κατάστασης και η εδραίωση των ανθρωπιστικών ιδεωδών αποτελεί και μέριμνα παιδείας.

Β' ζητούμενο: Ποια η συμβολή της παιδείας στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής συνείδησης ιδιαίτερα των νέων.

1. Η εκπαίδευση που παρέχεται από το σχολείο καλείται να εγκαταλείψει τον τεχνοκρατικό προσανατολισμό και να αποκτήσει ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα.
2. Επομένως, κύριο μέλημά της θα γίνει όχι μόνο η αναμετάδοση των γνώσεων, αλλά η διαμόρφωση ηθικών προσωπικοτήτων που θα διαπνέονται από τις αρχές του ανθρωπισμού και της φιλαλληλίας.
3. Σ' αυτήν την κατεύθυνση μπορεί να συμβάλει η διδασκαλία μαθημάτων που θα μεταλαμπαδεύσουν διαχρονικές ηθικές αξίες, όπως είναι τα αρχαία ελληνικά και τα θρησκευτικά που συμπυκνώνουν τις αρχές του κλασικού και χριστιανικού ανθρωπισμού.
4. Φορείς του ανθρωπισμού είναι και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αλλά και γενικότερα οι πνευματικοί άνθρωποι που με το παράδειγμά τους θα

διδάξουν το σεβασμό στη διαφορετικότητα, την ισοτιμία και τις αρχές της αποδοχής και της συνεργασίας.

5. Οι δημοκρατικοί θεσμοί στα σχολεία ενισχύουν τη δραστηριοποίηση των νέων στα σχολεία για τα κοινωνικά προβλήματα και συμβάλλουν στην επικοινωνία και αλληλοκατανόησή τους.
6. Στα πλαίσια των μαθητικών κοινοτήτων και των δεκαπενταμελών συμβουλίων μπορούν να οργανώνονται δραστηριότητες κοινωνικής προσφοράς που φέρνουν τους μαθητές σε επαφή με τα προβλήματα και τους εμψυχούν την αξία της εθελοντικής προσφοράς.
7. Με την αρωγή των ηλεκτρονικών μέσων οι μαθητές μπορούν να ενημερωθούν, αλλά και να κοινοποιήσουν τις πρωτοβουλίες τους μέσω διαδικτύου σε άλλα σχολεία εντός ή εκτός των εθνικών συνόρων, προκειμένου οι ενέργειές τους να στηριχτούν από την πλειονότητα των νέων ανθρώπων.
8. Το σχολείο τέλος, είναι ένας χώρος όπου συνευρίσκονται μαθητές διαφορετικής κοινωνικής προέλευσης. Γι' αυτό και η λειτουργία του πρέπει να στηριχθεί στην ισότιμη μεταχείρισή τους και στην καλλιέργεια τα συμπληρωματικότητάς τους.
9. Η παιδεία βέβαια δεν είναι μόνο ευθύνη του σχολείου αλλά και της οικογένειας μέσω της οποίας ενσταλάσσονται ηθικές αρετές και αξίες όπως η αλληλοκατανόηση, η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια.

Επίλογος: Βέβαια αξίζει να τονιστεί ότι και οι υπόλοιποι φορείς κοινωνικοποίησης μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ανθρωπιστικών ιδανικών.

**Επιμέλεια απαντήσεων: Βέργαδου Βίκυ – Φιλόλογος
Θαλασσινού Μαρία – Φιλόλογος**

Τα θέματα απευθύνονται στο μέσο μαθητή και διαβαθμίζονται ως προς τη δυσκολία.

Το ύφος του κειμένου είναι στοχαστικό και γι' αυτό παρουσιάζει δυσκολία στην περίληψη.

Οι ασκήσεις θεωρίας παρουσιάζονται βατές, ενώ το θέμα ελεύθερης ανάπτυξης απαιτούσε ευαισθησία και κριτική ικανότητα από την πλευρά του μαθητή.

Βέργαδου Βίκυ, Φιλόλογος